

NORGES OFFISERSFORBUND

Vår saksbehandler:
Eigil Jespersen tlf 92840452, ej@nof.no

Vår referanse:
9910-2/15/EJ/ej/201,5

Sted, dato
Oslo, 30. september 2015

Tidligere referanse:
2013/02262-56/FD V3

Tidligere dato
19. juni 2015

Til

Forsvarsdepartementet

Forslag til ny lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven) – Høringsuttalelse fra Norges Offisersforbund

1 Bakgrunn

Norges Offisersforbund (NOF) viser til tidligere referanse, hvor Forsvarsdepartementet har sendt et forslag til ny lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven) på høring.

2 Formålet med lovarbeidet

Formålet med lovarbeidet har bl.a vært å gjøre regelverket oppdatert og tidsmessig relevant. Dette er en målsetning som vi har forståelse for og kan støtte. Videre er det foreliggende lovforslaget en samling av flere gjeldende lover; heimevernsloven, vernepliktsloven, militærnektekterloven og forsvarspersonelloven.

Får vårt vedkommende er særlig forsvarspersonelloven viktig, da det regulerer flere vesentlig forhold for militært tilsatte i Forsvaret.

3 Generelle kommentarer

Forsvarspersonelloven er en relativt ny lov første gang vedtatt i 2004, og justert flere ganger siden, og blant annet i 2013 gjennom Prop. 57 L og senest ved Stortingets vedtak 12. juni då (Prop. 111 LS). Siste gang som et ledd i vedtak med ny befalsordning/ordning for militært tilsatte. I denne sammenheng er det vår vurdering at loven burde være relativt «moderne» og ha begrenset behov for «modernisering».

Til tross for dette, opplever vi at Forsvarsdepartementet, har gjort betydelige tekstmessig endringer. Og at disse vil medføre materielle endringer, langt utover det som fremkommer av kommentarene til endringene. Dette gjør at vi fraråder flere av de endringer som er foreslått.

ADRESSE Møllergt. 10
0179 Oslo
e-mail: post@nof.no

SENTRALBORD 982 83 310
SIV. FAX 23 06 15 77
MIL. TLF 0510 5300

ORGNR 872 04 938
KONTONR 9001 07 08817
WEB www.nof.no

NOF er videre av den oppfatning av flere av endringene i høringsforslaget åpenbar svekker de ansattes rettigheter.

4 Kommentarer til enkelt paragrafene

NOF har i tillegg følgende kommentarer til enkelt paragrafene:

4.1 Til § 1 – Lovens formål

Lovforslagets § 1 angir lovens formål. Her er det i hovedsak fokusert på Forsvarets behov. Samtidig så gir loven også rettigheter og plikter, for både vernepliktige og senere militært tilsatte. Det burde således vært inntatt en målsetning om å regulere og sikre de vernepliktiges og tilsattes rettigheter.

4.2 Til § 2 – Hva og hvem loven gjelder for

Dagens fpl inneholder følgende formulering; «Loven gjelder for tilsatt militært personell i Forsvarsdepartementet med underliggende etater, når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av denne lov». Hvor det slås fast at loven gjelder militær tilsatte i alle etater under FD.

I det nye forslaget er tilsvarende bestemmelse tatt inn for sivilt personell. Samtidig later de til at formuleringen for militært tilsatte er «falt ut». Det fremstår derfor som nødvendig å presisere at loven fremdeles skal gjelde for alle militært tilsatte i alle etater under FD.

4.3 Til § 43 – Rammene for tilsetning mm

Sist vedtatte lovtekst (Prop 111 LS - fpl § 4 tredje og fjerde ledd) lyder som følger:

«Militært tilsatte plikter å overholde de regler om tilsetning, utdanning, disponering og avansement mv. som er fastsatt i den til enhver tid gjeldende ordningen for militært tilsatte. Ordningen for militært tilsatte fastsettes av Kongen med Stortingets samtykke.»

Departementet har instruksjons- og organisasjonsmyndighet og kan utforme nødvendige tilpasninger og regelverk innenfor de overordnede rammene i ordningen for militært tilsatte.»

Den foreslåtte lovtekst er således en betydelig omskriving av gjeldende tekst, og etter vår oppfatning medfører teksten, eller i det minste kan teksten medføre betydelige endringer i rettstilstand. Den nye teksten inneholder ikke følgende viktige momenter; at det finnes en særskilt ordning for militært tilsatte, at denne fastsettes av Kongen med Stortingets samtykke, og omfanget av departementets myndigheter, som er innskrenket.

Slik forslaget er formulert kan de såes tvil om alle disse formuleringene. Her fremstår det slik at det er departementet som bestemmer over elementene uten at det er definert som en ordning, og uten å måtte gå via de formalia dagens bestemmelse bestemmer krever. Videre kan det stilles spørsmålsteget ved om hva som er de overordnede retningslinjer. Det kan jo være nok med foreslått lov, eller andre lover. Og departementets fullmakter fremstår som videre enn dagens.

På denne bakgrunn mener vi det er riktig å videreføre dagens og sist vedtatte ordlyd på dette punkt.

4.4 Til § 44 – Tilsetningsvilkår for militært tilsatte

Dagens fpl § 4, første og annet ledd, slår fast at både sivilt og militært tilsatte er ansatt med vilkårene i Tjenestemannsloven, med det avvik som følger i og i medhold av loven. Annet ledd gir et slikt unntak. Femte ledd i samme § gir avvik med hva angår kompetanse i tilsetningsaker for militær tilsatte. Videre er militær ordningen i seg selv, særegen på noen områder.

Det er vår klare oppfatning at det ikke er behov og grunnlag for å gi et generelt grunnlag for å kunne fravike tjenestemannsloven, og at avvikene klart bør fremkomme i loven, eller som en direkte konsekvens av loven eller ordningen. Vi opplever at den foreslåtte lovteksten gir FD et generelt grunnlag for å fravike Tjenestemannsloven.

Vi mener at teksten i Prop. 111 LS § 4 ivaretar de tilsatte på en bedre måte: ”Med de avvik som følger i eller i medhold av denne lov”. Videre at unntakene bør begrenses slik de er definert i dag, i fpl § 4, annet og femte ledd.

4.5 Til § 45 – Tilsetningsforholdets lengde

NOF viser til at lovforslaget forslår en utvidelse av dagens fpl 4 fjerde ledd, med at «og om de skal kunne forlenges ut over det som følger av tjenestemannsloven.»

NOF mener at lovforslaget kan gi Forsvaret anledning til å praktisere midlertidig tilsetning på ubegrenset tid. Noe som både fraviker dagen praksis, herunder bl.a fireårs regelen, jfr. Tjenestemannslovens bestemmelser, og er betydelig svekkelse av dagens rettigheter. NOF mener at teksten i Prop. 111 LS § 5 er tilstrekkelig: «Departementet gir nærmere regler om varigheten av og om adgangen til å fornye det midlertidige tilsetningsforholdet», og at den foreslåtte tilføyelse sløyfes. Forslaget er også vesentlig utvidelse av realitetene og ikke ren språklig oppdatering.

Vi viser til at lovforslagets tredje ledd, utvider adgangen til ansettelse etter 60 år for militært tilsatte fra dagens «Når spesielle forhold gjør det nødvendig, kan...» til den foreslåtte tekst «Har Forsvaret behov for det, kan...». Dette mener vi er en betydelig utvidelse av dagens lovtekst, ved at adgangen blir generell og uten kriterium for når den kan nyttes.

Vi mener videre at lovforslaget forskutterer en eventuell opphevelse av særaldersgrensen, og viser til at det pågår utredninger knyttet til dette. Således vil det være prematurt å gjøre endringer i loven knyttet til dette punkt, før disse vurderingene er gjennomført. Vi mener at teksten i Prop. 111 LS § 5 er dekkende: ”Når spesielle forhold gjør det nødvendig, kan departementet forlenge tilsetningsperioden med inntil ett år om gangen for militært tilsatte som har nådd aldersgrensen på 60 år”. NOF vil presisere at ordningen skal være basert på frivillighet.

4.6 Til § 46 – Beordring av militært tilsatte

Vi er av den oppfatning at lovforslaget legger opp til en «språklig endring» som svekker de ansattes rettigheter. Vi viser til at teksten i Prop 111 LS § 7 sier at: «Militært tilsatte plikter å rette seg etter de krav til endringer i tjenesten og forflytninger som måtte bli nødvendig på grunn av organisasjonsendringer i Forsvaret.» Av dette følger det at beordringsadgangen er direkte knyttet til selve omorganiseringen. Her henviser vi til HA/TA og FPH bestemmelser om innpassering ihhv

identisk, tilsvarende og passende stilling, og at det er din tjenestestilling som konkret blir rammet/berørt.

Lovforslaget tekst «løser opp» denne knytningen, og sier at man kan beordres til både annen tjeneste og annet tjenestested, når det er nødvendig. Og at dette kan gjøres uavhengig av man direkte er rammet eller ikke. Vi kan ikke se det er påkrevd med tekstmessig «modernisering» på dette punkt, og som igjen kan skape usikkerhet rundt rettstilstand. I så fall burde dette vært drøftet nærmere i forslaget. Vi mener derfor at gjeldende tekst bør videreføres.

5 Anbefalinger til endringer i lovarbeidet

NOF anbefaler følgende endringer i lovforslaget:

- § 1 bør også inneholde en formulering om å regulere og sikre rettigheter til vernepliktige og ansatte.
- § 2 gjeldende lovtekst om «Loven gjelder for tilsatt militært personell i Forsvarsdepartementet med underliggende etater, når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av denne lov» bør videreføres i ny lov.
- § 43 Vi mener at teksten i Prop. 111 LS (2014-2015) § 4 er dekkende, og anbefaler at § 43 lyder som følger: *”Militært tilsatte plikter å overholde de regler om tilsetting, utdanning, disponering og avansement mv. som er fastsatt i den til enhver tid gjeldende ordningen for militært tilsatte. Ordningen for militært tilsatte fastsettes av Kongen med Stortingets samtykke. Departementet har instruksjons- og organisasjonsmyndighet og kan utforme nødvendige tilpasninger og regelverk innenfor de overordnede rammene i ordningen for militært tilsatte.”*
- § 44 Vi mener at teksten i Prop. 111 LS § 4 ivaretar de tilsatte på en bedre måte: *”Med de avvik som følger i eller i medhold av denne lov”*, og kun avvik i § 4, annet og femte ledd videreføres, med dagens tekst.
- § 45 Lovforslaget forskutterer en eventuell opphevelse av særaldersgrensen. Vi mener at teksten i Prop. 111 LS § 5 er dekkende: *”Når spesielle forhold gjør det nødvendig, kan departementet forlenge tilsettingsperioden med inntil ett år om gangen for militært tilsatte som har nådd aldersgrensen på 60 år”*. NOF vil presisere at ordningen skal være basert på frivillighet.
- § 45 Lovforslaget gir nærmest Forsvaret anledning til å praktisere midlertidig tilsetting på ubegrenset tid, noe som fraviker dagen praksis jfr Tjenestemannslovens bestemmelser. Vi mener at teksten i Prop. 111 LS § 5 er dekkende: *«Departementet gir nærmere regler om varigheten av og om adgangen til å fornye det midlertidige tilsettingsforholdet»*.
- § 45 Lovforslaget gir minimale rettigheter for den tilsatte ved organisasjonsendringer. Vi mener at teksten i Prop 111 LS § 7 ivaretar de tilsatte på en bedre måte: *”Militært tilsatte plikter å rette seg etter de krav til endringer i tjenesten og forflytninger som måtte bli nødvendig på grunn av organisasjonsendringer i Forsvaret.»*

6 Avslutning

Norges Offisersforbunds oversender med dette innspill til Forsvarsdepartementets høring på forsvarsloven.

Med hilsen

Torbjørn Bongo

Nestleder

